

7.3 Zwarte kraai (*Corvus corone*)

1. Status

De zwarte kraai is een landelijk vrijgestelde soort. De vrijstelling betreft het opzettelijk doden ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren

Daarnaast heeft de provincie ontheffing verleend voor het opzettelijk vangen van de zwarte kraai met gebruikmaking van een zogenaamde vangkooi in de periode van 1 december tot en met 30 juni ter bescherming van flora of fauna.

Omdat de zwarte kraai reeds beschreven is als hoofdstuk 10.3 in het vastgestelde faunabeheerplan 2014-2019 wordt de tekst hier slechts aangevuld voor zover dit noodzakelijk is om te voldoen aan de vereisten vanuit de Wnb.

2. Aantal en verspreiding

Landelijk

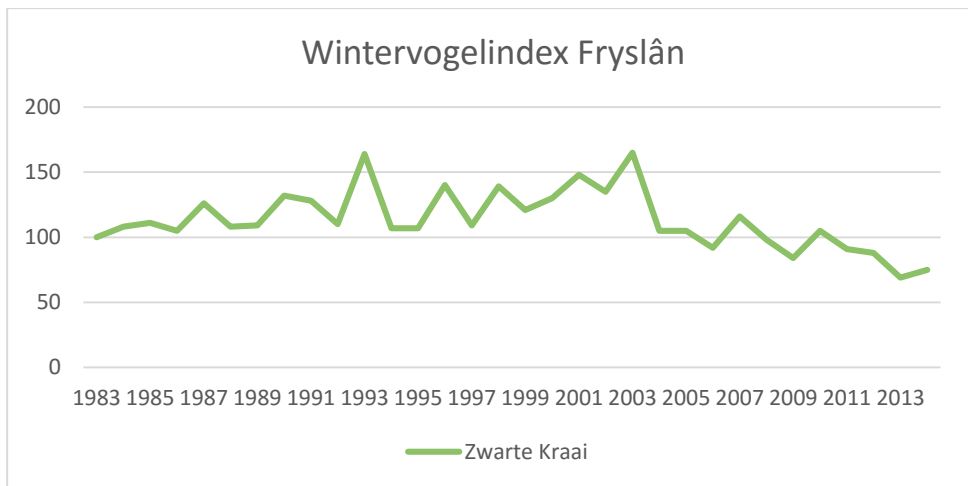
Zie fbp.

Landelijk is de zwarte kraai als broedvogel sinds 1990 toegenomen en over de laatste 10 jaar afgenomen; als niet-broedvogel is de soort sinds 1980 en over de laatste 10 jaar significant afgenomen.

De plaatsing van de zwarte kraai op de landelijke vrijstellingslijst is een afweging geweest van de Minister dat deze soort niet in haar voortbestaan wordt bedreigd.

Provinciaal

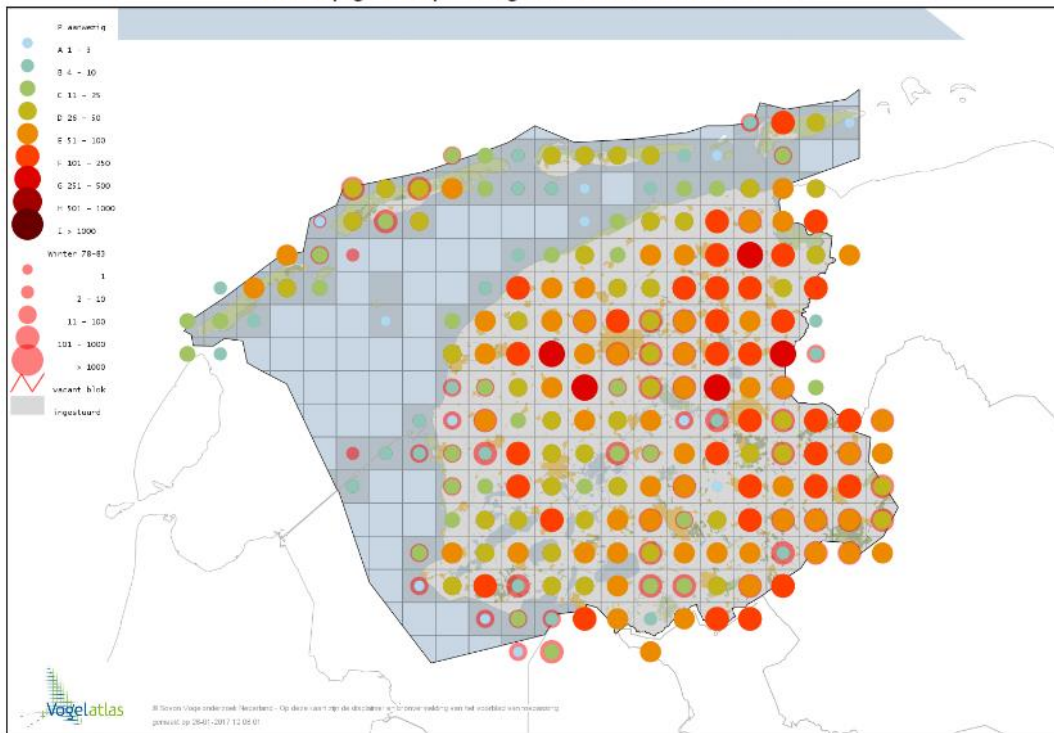
Uit het fbp blijkt dat in Fryslân van de zwarte kraai het aantal broedvogels over de gehele beschouwde periode matig afgenomen is. Deze afname is de resultante van een matige afname in bosgebieden en een matige toename in natuur- en open duingebieden. In moerasgebieden was de soort stabiel. Als alleen gekeken wordt naar de laatste tien jaar, dan is de soort stabiel. Als wintervogel is er zowel sinds 1983 als over de laatste 10 jaar sprake van een matige afname.

De voorlopige verspreidingskaart van het Atlasproject van Sovon toont de provinciale verspreiding van de zwarte kraai in broedseizoen en winter.

Voorlopige verspreidingskaart Zwarte Kraai winter

Bron: www.sovon.nl/vogelatlas

Volgens Vogel e.a, 2013 is de indicatieve staat van instandhouding (i-SVI) van de zwarte kraai als broedvogel gunstig; als niet-broedvogel is deze niet bepaald.

Voorjaarstellingen

Op vrijwillige basis voert een deel van de wildbeheereenheden WBE's voorjaarstellingen uit. Het fbp bevat de getelde aantallen over de periode 2006-2013. In het Fauna Registratie Systeem (FRS) staan sinds 2015 de volgende aantallen. De data hebben betrekking op te weinig WBE's en zijn voorsnog te beperkt om uitspraken te kunnen doen over de ontwikkeling van de populatie. Door de wettelijke verplichting tot het aanleveren van telgegevens zal in de toekomst wel beschikt kunnen worden over voldoende data.

Voorjaarstelling Zwarte kraai			
WBE	WBE naam	2015	2016
19	Terschelling	0	902
34	Aengwirden-Schoterland	233	0
117	De Dongeradielen	155	233
195	It Butenfjild	510	616
206	Tsjonger en AldDjip	344	405
244	De Marne	283	0
247	Drachten en omstreken	0	165
250	Kuinder en Linde	244	201

267 Utingeradeel	0	137
Totaal	1769	2659

3. Schade

Landbouwschade is beschreven in het fbp.

De 'Faunaschade Preventie Kit Kraaiachtigen' van BIJ12-Faunafonds laat zien met welke preventieve maatregelen gewasschade door kraaien kan worden voorkomen of beperkt, zie <http://www.bij12.nl/bij12units/faunafonds/faunaschade-preventiekit-fpk/kraaiachtigen/>

Of er daadwerkelijk landbouwschade opgetreden is, is niet bekend omdat het Faunafonds voor vrijgestelde soorten geen tegemoetkoming in schade verstrekt en er derhalve ook geen registratie plaatsvond. Het Landelijk Meldpunt Faunaschade bij het Faunafonds moet hier in de toekomst inzicht in geven.

Schade aan de weidevogelstand en meer specifiek de in het Friese weidevogelbeleid benoemde vogelsoorten is uitgebreid beschreven in de volgende predatiebeheerplannen:

- Weidevogels; erfgoed van cultuur en natuur predatiebeheerplan Vereniging Noardlike Fryske Wâlden;
- ELAN Agrarische Natuurverenigingen Zuidoost Friesland;
- Predatiebeheerplan Agrarisch Collectief Waadrâne;
- Predatiebeheerplan Gebiedscoöperatie It Lege Midden U.A.;
- Predatiebeheerplan Westergo;
- Predatiebeheerplan Agrarisch Collectief Súdwestkust;

De predatiebeheerplannen zijn gebaseerd op het Protocol predatiebeheer bij weidevogels, opgesteld door de weidevogelorganisaties in Fryslân (Bond van Friese Vogelbeschermingswachten, BoerenNatuur, It Fryske Gea, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en de Koninklijke Jagers Vereniging). In het predatiebeheerplan wordt op een rij gezet wat de situatie is met betrekking tot predatie en predatiedruk, en wordt aangegeven welke maatregelen genomen worden, in welke volgorde en op welke locaties.

Uitvoering van het voorgenomen beheer binnen het werkgebied van de Collectieven heeft als doel om de weidevogelpopulatie te beschermen en om de teruggang van de broedsuccessen een halt toe te roepen alsmede om weer te komen tot een positieve trend in aantallen weidevogels en broedsuccessen. Niet één maatregel, maar het volledige pakket aan maatregelen moet worden uitgevoerd om de bedreiging van de weidevogelpopulatie en de teruggang van de aantallen een halt toe te roepen en te komen tot een verbetering. Er worden door alle partijen in het gebied gezamenlijk maatregelen genomen welke gericht zijn op het verbeteren van de biotopen, het zorgen voor voldoende rust in de gebieden en om sterfte van weidevogels of verlies van broedgevallen tegen te gaan. Maar alleen dat is niet voldoende. Ook zal er actief moeten worden ingegrepen op de predatie in de betreffende gebieden.

De maatregelen zoals deze zijn opgenomen in de genoemde predatiebeheerplannen zijn ook nodig om verlies van legsels en kuikens tegen te gaan. Alleen in combinatie met de andere maatregelen kan hiermee geborgd worden dat de weidevogelstand in de gebieden waarop het Weidevogelbeleid van de provincie Fryslân zich richt kan worden beschermd en de stand kan worden verbeterd. Al de beschreven maatregelen zullen in gezamenlijkheid worden opgepakt en uitgevoerd.

4. Beheer

De zwarte kraai is een landelijk vrijgestelde soort. De vrijstelling betreft het opzettelijk doden ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren. Beheer is jaarrond mogelijk. Het Fauna Registratie Systeem (FRS) bevat over 2014-2016 op basis van deze vrijstelling de volgende afschotgegevens per WBE en totaal.

Zwarte kraai afschot onder landelijke vrijstelling

WBE	2014	2015	2016	Totaal
Aengwirden-Schoterland		8	36	44
Ameland		194	44	238
Beneden de Linde (FR)		24	153	177
De Alde Slachte		14	82	96
De Dongeradielen	268	362	102	732
De Lauwers (FR)	565	421	276	1262
De Lytse Sudwesthoeke	45	50	152	247
De Marne			150	150
De Marren			46	46
De Middelsee	16	30	80	126
De Veenpolders	95	66	89	250
Drachten en omstreken	7	83	125	215
It Butenfjild	377	292	210	879
Jagersvereniging Gaasterlân e.o.	88	227	106	421
Kuinder en Linde	25	134	109	268
Midden-Ooststellingwerf		2	17	19
Midden-Opsterland			26	26
Om de Terpen		364	310	674
Schiermonnikoog	24		30	54
Skasterlan e.o.	1	67	97	165
Terschelling		3	215	218
Tsjonger en AldDjip		201	132	333
Tusken Waed en Sted			87	87
Tytsjerksteradiel sud		48	168	216
Utingeradeel		77	437	514
Zuid Oost Hoek		9	67	76
Eindtotaal	1511	2676	3346	7533

Daarnaast heeft de provincie onder voorwaarden ontheffing verleend voor het opzettelijk vangen van de zwarte kraai met gebruik making van een vangkooi in de periode van 1 december tot en met 30 juni ter bescherming van flora of fauna. Het gebied waarop de ontheffing betrekking heeft staat op:

<http://fryslan.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=49e22f7a4e204d35b743df6dd77a513c>

5. Conclusies

- De zwarte kraai is een landelijk vrijgestelde soort. De vrijstelling betreft het opzettelijk doden ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren
- Daarnaast heeft de provincie ontheffing verleend voor het opzettelijk vangen van de zwarte kraai met gebruik making van een zogenaamde vangkooi in de periode van 1 december tot en met 30 juni ter bescherming van flora of fauna.
- Landelijk is de zwarte kraai als broedvogel sinds 1990 toegenomen en over de laatste 10 jaar afgenomen; als niet-broedvogel is de soort sinds 1980 en over de laatste 10 jaar significant afgenomen.
- De plaatsing van de zwarte kraai op de landelijke vrijstellingslijst is een afweging geweest van de Minister dat deze soort niet in haar voortbestaan wordt bedreigd.
- Uit het fbp blijkt dat in Fryslân van de zwarte kraai het aantal broedvogels over de gehele beschouwde periode matig afgenomen is. Als alleen gekeken wordt naar de laatste tien jaar, dan is de soort stabiel. Als wintervogel is er zowel sinds 1983 als over de laatste 10 jaar sprake van een matige afname.
- Volgens Vogel e.a, 2013 is de indicatieve staat van instandhouding (i-Svl) van de zwarte kraai als broedvogel gunstig; als niet-broedvogel is deze niet bepaald.
- De 'Faunaschade Preventie Kit Kraaiachtigen' van BIJ12-Faunafonds laat zien met welke preventieve maatregelen gewasschade door kraaien kan worden voorkomen of beperkt.
- Of er daadwerkelijk landbouwschade opgetreden is, is niet bekend omdat het Faunafonds voor vrijgestelde soorten geen tegemoetkoming in schade verstrekt en er derhalve ook geen registratie plaatsvond.
- Schade aan de weidevogelstand is uitgebreid beschreven in predatiebeheerplannen.
- Volgens FRS werden op basis van de landelijke vrijstelling in Fryslân in 2016 3346 zwarte kraaien gedood.